

γρατσούνα ἡ, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.)—Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ γρατσουνῶ. Πβ. καὶ τσουγγράνα.

Πλατὺ σιδηροῦν ἄγκιστρον χρησιμεῦον πρὸς ἀνάρτησιν ἀντικειμένων ἢ σύλληψιν αὐτῶν Λεξ. Δημητρ. Συνών. ἀρ-
πάγη, γάντζος, γαντζωτήρι. β) Ξύλον, συνήθως
ἀκατέργαστον, ἔχον κεκαμμένον τὸ ἐν ἄκρον, χρησιμοποιοῦ-
μενον καὶ ὡς βακτηρία Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.): Ἐβάστα μὲν
γρατσούνα κ' ἐκνήγα τὰ κοπέλια ὁ κουζουλός· εἶδα τοῦ
φταίγανε; Κίσ. Μὲ τὴ γρατσούνα μορεῖς νὰ φτάξης τ'
ἀπίδια ποὺ ἔναι ξέκορφα αὐτόθ. Συνών. μαγκούρα,
στραβομαγκούρα.

γρατσουνᾶτος ἐπίθ. ἐνιαχ. γρατσουνᾶτος Σῦρ. κ.ά.

Ἐκ τοῦ γρατσουνῶ καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ᾶ-
τος. Πβ. καὶ τσουγγρανᾶτος.

Ὁ ἀπολήγων εἰς ὀξείας προεξοχὰς ἐνθ' ἄν. Συνών. ἀγ-
γριφωντός, ἀγγριφωτός γρατσουνω-
τός, τσουγγρανᾶτος, τσουγγρανωτός.

γρατσούνημα τό, κοιν. γρατσούνημα Ἡπ. γρα-
τσούν'μα Ἡπ. γρατσούνισμα κοιν. γρατσουνίσμα Στερελλ.
(Αἰτωλ.) γρατσούν'σμα Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. Πλατανούσ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) γρατσουνίσμα πολλαχ. γρα-
τζούνισμα Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) γρατσούνισμα Ἡπ. γρα-
τσούν'σμα Ἡπ. (Κουκούλ.) γρατσούν'τζμα Μακεδ. (Σιάτ.)
γρατζάν'τζμα Μακεδ. (Λιτόχ.) γκαρτσάνισμα Μακεδ.
(Καστορ.) γκαρτσάν'τζμα Θράκ. (Ἀμόρ.) καρτσούνισμα
Εὔβ. (Κουρ.) καρτσίνισμα Εὔβ. (Ἀνδρων.)

Ἐκ τοῦ γρατσουνῶ. Πβ. ὡς πρὸς τὴν σημ. καὶ τὸ
Βυζαντ. τσαγγρούνισμα καὶ τσουγγράνι-
σμα.

Ἡ ἐνέργεια καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ γρατσουνῶ
ἐνθ' ἄν.: Ἀρχισε πάλι τὰ γρατσουνίσματα ἡ γάττα, ἀνοιξέ
της νὰ μπῇ μέσα. Τοῦ γέμισε τὸ πρόσωπο γρατσουνίσμα-
τα κοιν. Ἀκοῦ γρατζουνίσματα ἔς τὴ βόρτα, θά ἔναι ἡ γάτ-
τα μας Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Ἀκόμα φαίνονται τὰ χαράκια
ἔς τοῦ μάγ'λου ἀπὸ τοῦ γρατσούν'σμα (χαράκια= σημά-
δια ἐκδορᾶς) Ἡπ. (Κουκούλ.) Αὐτὸ τοῦ γρατζάν'τζμα
μῆνις τώρα τῶχον Μακεδ. (Λιτόχ.) Αὐτὰ τὰ γρατσ'νήματα
ἔς τοῦ χέρ' τὰ ἔχον ἀπὸ τοῦ γαττί π' πῆγα νὰ τοῦ πιάκον
Ἡπ. (Κουκούλ.) Καὶ ὅλο γκαρτσανίσματα τὰ ἔκαμαν τὰ
μοῦτρα Μακεδ. (Καστορ.) Ἐνα πονεμένο γρατσουνίσμα
μέσα ἔς τὸ λαρύγγι καὶ ἔς τὴ μύτη τοὺς ἔκανε ὅλους νὰ βογ-
γᾶνε μὲ σκληρὸ βῆχα Σ. Μυριβήλ., Ζωὴ ἐν τάφ., 317.
Συνών. γδάρεσιμο 2, γραφούλισμα 1, νυχιά,
ξέσκισμα, τσαγγρούνισμα, τσαφιά, τσά-
φισμα, τσαφουνιά, τσαφούνισμα, τσουγ-
γράνισμα.

γρατσουνησιά ἡ, ἐνιαχ. γρατσουνησὰ Λευκ. γρα-
τσουν'σιά Ἡπ. (Κουκούλ. Ροδοβύζ.) γρατσουν'σὰ Στερελλ.
(Ἀστακ.) γρατσουν'θιά Ἡπ. (Ἰωάνν.) γρατσιν'σιά Στερελλ.
(Αἰτωλ.) γρατζαν'σὰ Μακεδ. γκαρτσανουσιά Μακεδ.
(Καστορ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρατσουνῶ. Πβ. καὶ τσαγγρουνη-
σιά, τσουγγρανησιά.

Γρατσουνιά, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Ἐχον μὲν γρα-
τσουν'σιά ἔς τοῦ χέρ' π' δὲ λέει νὰ μ' πιράσ' τόσαν κινδὸ
Κουκούλ. Τοὺν ἰγέμ'σι τοῦ πρόσουπον γκαρτσανουσιές ἡ
ἀρκούδα Μακεδ. (Καστορ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γρατσου-
νιά.

γρατσουνιά ἡ, κοιν. γρατσουν-νιά Κῶς (Καρδάμ.)
γρατσουνιά Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) Παξ. κ.ά. γραντζουνιά Πε-
λοπ. (Τρίκ.) γρατσ'νιά Εὔβ. (Στρόπον.) Ἡπ. Ζαγόρ. (Κου-
κούλ.) γρατζ'νιά Στερελλ. (Ἀχυρ.) γρατζινιά Πελοπ. (Φι-
γάλ.) γρατουνιά Ἡπ. (Ραδοβύζ.) γρατσουνιά Εὔβ. (Κουρ.)
καρτσουνιά Εὔβ. (Κουρ.) γκαρτσανιά Θράκ. (Ἀμόρ.)

Ἐκ τοῦ γρατσουνῶ. Πβ. καὶ τσαγγρουνιά,
τσαγγρανιά.

Ἐπιπολαία ἐκδορά, ἀμυχή τοῦ δέρματος, προκαλουμένη
κυρίως διὰ τῶν ὀνύχων, ἀκανθῶν ἢ αἰχμηροῦ τινος ἀντι-
κειμένου κοιν.: Ἐφαγα μὲν γραντζουνιά ἀπ' τὴ γάττα μας
σήμερα Πελοπ. (Τρίκ.) Ποιὸς γάττος σ' ἔγδαρε κ' εἶσαι
γιομᾶτος γρατσουνιές; Ἰθάκ. Καθὼς πέρασα ἀπὸ τ'ς βατσ'-
νιές, μῶκαναν κατ' γρατσ'νιές ἔς τὰ πονδάρια μ' Ἡπ. (Κου-
κούλ.) Εἶναι γρατσουν-νιά εἶναι εὐτὴ ποὺ ἔσθ' ἔς τὸ κού-
τελ-λο; Κῶς (Καρδάμ.) Συνών. γρατσένωμα,
γρατσουνωσιά. β) Χάραξις ἐπιφανείας τινὸς Χίος:
Ἐὼ τὸ φτηγάρι μου τό'χω σταμβαρίζμενον, τοῦ ἔχω τρεῖς
γρατσουνιές.

γρατσουνιάρης ἐπίθ. Πελοπ. (Γαργαλ. κ.ά.) Οὐδ.
γρατσουνιάρικο Πελοπ. (Γαργαλ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρατσουνῶ καὶ τῆς παραγωγ. κατάλ.
-ιάρης. Πβ. καὶ τσαγγρουνιάρης.

Ἐπὶ γαλῆς κυρίως, ὁ προκαλὼν γρατσουνιές
ἐνθ' ἄν.: Τὸ βαλιόγαττο μὴ δὸς διάνης· εἶναι γρατσουνιάρης
Πελοπ. (Γαργαλ.) Τὸ γαττί μας εἶναι γρατσουνιάρικο
αὐτόθ. Φτιοῦνο φτοῦν τὸ βρωμιάρικο, τὸ γρατσουνιάρικο μὲ
κορονύχιασε αὐτόθ.

γρατσούννο τό, Εὔβ. (Στρόπον.) Κέρκ. Ἀντίπαξ. Παξ.
γρατδούννο Πελοπ. (Βερεστ.) γρατ'νο Εὔβ. (Στρόπον.)
Ἡπ. (Ξηροβούν.) Στερελλ. (Ἀχυρ.) γρατσάνο Εὔβ. (Ἀκρ.
Ψαχν. κ.ά.) γκαρτσάνο Μακεδ. (Βόιον Δαμασκ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γρατσουνῶ. Πβ. καὶ τσάγγρουννο,
τσογγράνι.

1) Ὁ ὄνυξ κυρίως τῆς γαλῆς ἀλλὰ καὶ τοῦ ἀνθρώπου
Ἀντίπαξ. Εὔβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. (Ξηρο-
βούν.) Κέρκ. Μακεδ. (Βόιον) Παξ. Πελοπ. (Βερεστ.)
Στερελλ. (Ἀχυρ.): Κατάφιρι ἡ γαττίλ'σσα κὶ σκαρφά-
λουνσι μὲ τὰ γρατσάνα ποὺ τοῦ δοῖχον ὥς τοῦ σανίδ' κὶ
μᾶς ἔφαί τὰ λονκά'κα Ἀκρ. Ψαχν. Μὲ τὰ γρατσάνα μπό-
ρῃσα κὶ ἀνέβ'κα κείν' δὸν γεμνὸ αὐτόθ. Πιάστ'κα ποὺ ἔνα
λ'θάγ' κὶ βαστήχ'τα μὲ τὰ γρατσάνα γιὰ νὰ μὴ γατρα-
ζ'λήσουν αὐτόθ. Τὰ πιάνανε καὶ τ' ἀναρίγανε καὶ γινότανε
πιὰ σὰ νὰ δὰ τραύας μὲ τὰ γρατδούννα Βερεστ. Τ'ν ἔφαί
μὲ τὰ γρατσ'να τ' μάννα τ'ς αὐτεῖν ἡ κουπέλλα Ἀχυρ. Τ'ς
ἔκαμι τὰ μοῦτρα κουμάτγια μὲ τὰ γρατσ'να αὐτόθ. Οὐ
αὐτὸς πῶρχουνταν κὶ σὰν εἶδιν τοῦ πιδὶ χύθ'κιν ἴσια νὰ τοῦ
ξικίσ' μὲ τὰ γκαρτσάνα (ξικίσ'=ξεσκίσση) (ἐκ παραμυθ.)
Βόιον. || Φρ. Μὲ νύχια κὶ μὲ γρατσ'να τοῦ στέρνισαμι τοῦ-
τον τοῦ σπῖτ' κὶ τώρα θέλ'νι νὰ μᾶς πιτάξ'νι σὰν τ'ν τρέχα
'ποὺ τοῦ προυζύμ' (μὲ προσπάθειες ἀνάλογες πρὸς τὶς περι-
ωρισμένες δυνάμεις μας...) Στρόπον. Συνών. Φρ. μὲ νύ-
χια καὶ μὲ δόντια. Αὐτὸ εἶναι μαῖστρος μὲ
γρατσούννα (μετ' ἐξαιρετικῆς δριμύτητος) Στρόπον. Συνών.
Φρ. Μαῖστρος μὲ νύχια-δόντια.

γρατσουνῶ κοιν. γρατσουνᾶω πολλαχ. καὶ Πόντ. γρα-
τσουνᾶω πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γρατσουνᾶω Πελοπ. (Λα-